

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:

Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori, se dă rabat corespunzător. Inserțiunile se adresează ADMINISTRĂȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai, nr. 35.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA

se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:

Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Urmarea lui Hristos

Aflindu-se Mântuitorul în orașul Cezareea lui Filip — nu mult după ce săturase mulțimea în pustie cu cinci pîini și doi pești — „a chemat la sine mulțimea și pe ucenicii Săi și le-a zis: „Oricine voiește să vină după mine să se lapede de sine, să-și ia crucea și să-mi urmeze. Căci cine va voi să-și mîntuiască sufletul, îl va pierde, iar cine își va pierde sufletul său pentru mine și pentru Evanghelie, acela îl va mîntui” (Marcu 8, 34—35).

Cuvintele Domnului sînt cuvintele vieții veșnice. Chemarea de a-i urma nu s-a adresat numai celor de atunci. Ea este o chemare veșnică și se adresează și nouă, creștinilor de astăzi.

Iisus dorește să fim următori și mărturisitori ai Lui în lume.

El ne cheamă să fim vrednici de numele de creștini, deoarece am fost răscumpărați din robia păcatului prin jertfa de pe cruce a Fiului lui Dumnezeu.

Glasul Său de chemare este blînd și bun. El nu silește pe nimeni. „Oricine voiește să vină după mine”, zice Domnul.

În chemarea lui Iisus se pune accentul pe voința liberă a omului. El face apel la voința noastră liberă, la consimțămîntul nostru de a-i urma. Căci mîntuirea este un act de hotărîre liberă, de împreună lucrare a omului cu harul dumnezeiesc.

Dar urmarea lui Hristos cere din partea noastră strădanie, muncă duhovnicească și renunțare la ceea ce ar putea întina viața noastră.

„Oricine voiește să vină după mine să se lapede de sine”, spune Iisus. Cît de adîncă și de grea pare această condiție pusă de Mîntuitorul, mai ales pentru cei ce nu cunosc înțelesul Scripturii!

Cum adică, dacă vreau să urmez lui Hristos, trebuie să mă lepăd de mine însumi, să renunț la demnitatea mea de om, să fug de lume? Nu este lumea o făptură a lui Dumnezeu și nu am eu dreptul să tin la ființa mea de om?

Iată întrebări care se cer lămurite, întrebări care așteaptă răspuns.

Ce este „lepădarea de sine”, pe care o așteaptă Mîntuitorul de la cei ce vor să-i urmeze?

Desigur că ea nu înseamnă renunțare la demnitatea noastră de om, la puterile spirituale sau la trupul nostru și nici fugă de lume.

Lepădarea de sine este lepădarea de tot ceea ce este rău în noi și în afară de noi, de tot ceea ce întunecă și slăbește ființa noastră. Din pricină că noi ne legăm și ne împrietenim de multe ori atît de mult cu păcatul, încît îl socotim ca pe noi înșine, ca pe ceva ce face parte din ființa noastră, îl iubim ca pe un copil al nostru, Iisus ne cere să ne lepădăm de păcat, de acest ceva care a pătruns în viața noastră și o întunecă mereu.

Lepădarea de sine este eliberarea de mrejele păcatului, care copleșește uneori făptura noastră și ne identifică cu el.

Lepădarea de sine este lepădarea de omul cel vechi, de omul păcatului și îmbrăcarea în omul cel nou.

Se întîmplă să întîlnești cîte un om în haine rele zdrențoase și rupte. Vrei să-l îmbraci cu altele noi, dar el refuză fiindcă i se pare că lui îi stă mai bine îmbrăcat în hainele lui vechi.

Așa sîntem și noi uneori. Ne lăsăm asaltați de deprinderi rele și cu greu ne desprindem din robia lor.

Lepădarea de sine înseamnă înfrîngerea egoismului, care pune stăpînire pe om.

Este un act eroic de dăruire pentru binele semenilor, de a pune mai presus de interesul mărunț al tău, interesul și binele obșteșc și de a dărui pentru împlinirea acestuia bunurile, munca și sufletul tău.

Nici un lucru mare nu se poate face fără dăruire de sine.

Prima învățătură ce se desprinde din chemarea lui Iisus de a-i urma este aceea de dăruire și slujire pe altarul binelui comun.

În acest sens se înțeleg cuvintele că cel ce vrea să-și mîntuiască sufletul prin slujirea egoismului îl va pierde, iar cel ce-și dăruiește viața pentru binele și propășirea semenilor săi, acela îl va mîntui, acela va dobîndi viața veșnică.

Adevăratul creștin nu face din viața sa o „comedie” purtată de valurile tuturor patimilor, nici o „tragedie” doborîtă de povara deznădejdiei în vreme de suferință și încercare.

Pentru el purtarea crucii nu este povară care strîvește, ci foc care luminează și încălzește. Suferința nu este numai ceață care întunecă văzduhul, ci rouă care învioriază florile.

Pentru creștin viața este un dar, care trebuie folosit pentru binele și propășirea semenilor.

Pe acest drum de dăruire și jertfă, Iisus Hristos este modelul și izvorul de putere cerească al vieții noastre.

Sfinții Bisericii, eroii popoarelor și toți aceia care își dăruiesc viața pe altarul binelui comun ne sînt pilduitori.

Să urmăm lui Iisus Hristos prin ascultarea noastră de Dumnezeu, căci El „s-a făcut ascultător pînă la moarte și încă moarte pe cruce” (Filip. 2, 8).

Să învățăm de la El blîndețea și smerenia, căci „blînd și smerit cu inima” a fost în lume (Matei 11, 29).

Să luăm din bunătatea și mila Lui, căci a adus bogăția harului (Ef. 2, 7), a săturat pe cei flămînzi și a tămăduit pe cei bolnavi, i-a fost mila de popor.

Să urmăm Lui în dragoste de Dumnezeu și de oameni, în spirit de jertfă, căci El din negrăita iubire față de oameni s-a jertfit pe Sine, ca să ne dea viața cea veșnică.

Străduindu-ne deci să urmăm lui Iisus Hristos-Domnul nostru, să vestejim, să înlăturăm din ființa noastră toate patimile, tot răul, mergînd cu toată hotărîrea pe calea luminoasă de El arătată, cale fericească atît în veacul de acum cît și în cel ce va să fie.

Prot. V. Coman

Biserica românească din Transilvania în a doua jumătate a secolului al XVII-lea

În locul mitropolitului Simion Ștefan, soborul protopopilor români din Transilvania a ales pe protopopul vădov din Ineu, Simion Brancovici. Noul ales s-a născut prin anii 1615—1625 în Ineu Aradului, dintr-o veche familie sîrbească, așezată aici încă din secolul al XVI-lea. Tatăl său fusese căpitan în oastea lui Mihai Viteazul. A învățat carte în casa părintească și poate de la unchiul său Longhin, fratele tatălui, care între anii 1628—1643 fusese „mitropolit” al Inelui. A ajuns apoi la mănăstirea Comana din Țara Românească, unde se retrăsese unchiul său Longhin. De aici s-a întors acasă unde s-a căsătorit, avînd și copii, dar care i-au murit de mici. Acum era nevoit uneori să îmbrace și haina ostășească, din pricina numeroaselor ciocniri pe care le aveau locuitorii aceluia ținut cu turcii. Întîmplîndu-se să moară protopopul Inelui, Grigorie Brancovici, un alt unchi al său, credincioșii l-au sfătuit să-și închine viața slujirii lui Dumnezeu, ca preot-protopop. Îndeplinindu-le dorința, a plecat în Țara Românească la unchiul său Longhin, care a stăruit pe lângă mitropolitul Ștefan al Ungrovlahiei să-l hirotonească. Fiind hirotonit în catedrala mitropolitană din Țîrgoviște, s-a întors acasă la Ineu, unde a aflat cu durere că soția lui murise între timp.

A îndeplinit slujba de protopop timp de mai mulți ani, pînă în 1656. În acest an a fost ales mitropolit al Bălgradului, în locul lui Simion Ștefan. A trecut din nou în Țara Românească, unde, după ce a fost călugărit sub numele de Sava, a fost hirotonit în catedrala din Țîrgoviște, în ziua Înălțării Sfintei Cruci din anul 1656, de către mitropolitul Ștefan, unchiul său Longhin, episcopii țării și arhieriei străini aflați în Țîrgoviște. Încărcat cu daruri, primite de la domnul țării Constantin Șerban Basarab și de la mitropolitul Ștefan, s-a reîntors apoi la turma sa din Transilvania, fiind primit cu mare cinste la reședința sa vlădicească din Alba-Iulia.

Păstoria sa, deși îndelungată, a fost mult tulburată de numeroasele războaie și schimbări de

principii petrecute atunci, precum și de încercările acestora de-a atrage pe români la calvinism. După abia trei ani de păstorie, principele Acațiu Barsay l-a înlocuit cu preotul rus Gheorghe din Putivlia, numit în călugărie și ca mitropolit Gheneție, care a murit în vara anului 1660. Prin 1660—62 apare ca mitropolit și un oarecare Daniil, pe care istoricii l-au identificat cu călugărul Daniil, traducătorul Pravilei Mari de la Țîrgoviște din 1652, ajuns mai tîrziu episcop la Strehăia în Oltenia. Abia în 12 martie 1662 Sava Brancovici a fost reales mitropolit de soborul protopopilor, întrunit la Alba-Iulia și confirmat de noul principe calvin al Transilvaniei Mihail Apaffi.

Din 1662 pînă în 1680 Sava Brancovici și-a păstrat scaunul fără întrerupere. Pentru că Biserica românească din Transilvania se zbătea în multe greutăți, mitropolitul Sava a cerut îngăduința principelui Apaffi să meargă în Rusia, ca să strîngă milostenie, așa cum făcuse pe vremuri unchiul său Longhin și mitropolitul Ilie Iorest. Era însoțit de fratele său Gheorghe, un om învățat, care a scris și o cronică, precum și de alte persoane. Ajuns la Moscova, a fost primit de însuși țarul Rusiei în două rînduri, la 31 mai și la 2 august 1668. Țarul i-a făcut numeroase daruri în bani și obiecte, dîndu-i și un hrisov prin care-i îngăduia să meargă în Rusia după milostenie tot la 7 ani. În ziua de 29 iunie 1668 a slujit în biserica Uspenski din Moscova, împreună cu patriarhii Paisie al Alexandriei, Macarie al Antiohiei (cel care umblase prin țările române) și vlădicii ruși.

După întoarcerea din Rusia a început pentru mitropolitul Sava o perioadă de asupriri din partea principelui Mihail Apaffi și a altor conducători calvini, care și-au dat seama că prin călătoria în pravoslavnică Rusia i-a crescut încrederea în Ortodoxie și hotărîrea de a rămîne statornic în credința strămoșească și în rînduiele ei. De aceea, în 1669, Apaffi i-a impus noi îndatoriri, între care cea mai grea era aceea a supunerii față de superintendentul calvin al Transilvaniei, apoi: reînființarea tipogra-

(Continuare în pag. 2)

Zile de praznic

De la Crăciun la Bobotează

„Din an în an, colindul sfânt și bun“ ne vestește mereu marea taină a Nașterii Domnului, praznic învăluit de fiecare dată nu numai în mantia albă a iernii, ci și într-o atmosferă de pace care cuprinde parcă întreaga fire, învăluit într-un val de calde și umane simțăminte.

La Centrul nostru Arhiepiscopesc din Sibiu, aceste simțăminte ne-au cuprins într-un chip tainic încă de la vecernia din *Duminica dinaintea Crăciunului*, 21 decembrie 1969, cu care prilej corul mixt al Catedralei mitropolitane, sub măiastra conducere a P. C. prof. Gh. Șoima, a executat un bogat program de colinde, gustate cu mult nesaț de mulțimea credincioșilor care era de față.

În cadrul lor, cuvânt de învățătură a rostit P. C. diacon Gh. Papuc, care a tălmăcit unul din înțelesurile Nașterii Mîntuitorului Iisus Hristos, ce „a răsărit ca lumină a cunoștinței“ într-un întunecos labirint social, moral și religios, cum era cel de acum 2.000 de ani.

Joi, 25 decembrie 1969, *Nașterea Domnului*, prima zi de Crăciun, în Catedrala mitropolitană s-a săvîrșit Sf. Liturghie arhierescă de către I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului și P. S. Visarion Rășinăreanu, Episcop-vicar la Mitropolia Ardealului. La vremea cuvenită, P. S. Sa a citit Pastorală pe care I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae a trimis-o credincioșilor și preoților din Arhiepiscopie.

La sfîrșitul Sf. Liturghii, Arhipăstorul nostru rostește, în azul credincioșilor, rugăciunea specială de mulțumire lui Dumnezeu, care se citește la Nașterea Domnului. Mănunchiul de colinde executat de cor a contribuit simțitor la înălțarea sufletească a credincioșilor în această zi de mare praznic creștinesc.

Vineri, a doua zi de Crăciun, *Soborul Maicii Domnului* fiind, I. P. S. Mitropolit Nicolae, însoțit de P. S. Episcop-vicar Visarion și P. C. vicar Tr. Belășcu, s-a deplasat la Blaj, unde a săvîrșit Sf. Liturghie arhierescă în Catedrala Sf. Treime.

În cadrul Sf. Liturghii din Catedrala mitropolitană din Sibiu, a predicat P. C. prof. C. Sîrbu despre sensurile tainei „cea din veac ascunsă și de îngeri neștiută“ a întrupării Domnului.

Sîmbătă, 27 decembrie 1969, *Sf. Mucenic Arhiepiscop Ștefan*, la Sf. Liturghie, la care a participat și I. P. S. Mitropolit Nicolae, a predicat P. C. prot. I. Vlad despre primul mucenic creștin, Sf. Ștefan, iar la Sf. Liturghie din *Duminica de după Nașterea Domnului*, de față fiind și I. P. S. Mitropolit Nicolae și P. S. Episcop-vicar Visarion, a predicat P. C. vicar Tr. Belășcu, care a tălmăcit de asemenea din înțelesurile Crăciunului.

În aceeași zi, *Duminică*, 28 decembrie 1969, la ora 19, Centrul Arhiepiscopesc a oferit o agapă coralei Catedralei Mitropolitane, la care au participat și foștii coriști, acum mai în vîrstă, și în cadrul căreia au vorbit: P. C. prof. Gh. Șoima, P. S. Episcop-vicar Visarion și I. P. S. Mitropolit Nicolae.

P. C. prof. Gheorghe Șoima mulțumește pentru această cinstire arătată actualilor coriști și foștilor coriști și subliniază că în activitatea sa corală a căutat să se încadreze pe linia îndrumărilor primite de la Arhipăstorul nostru în urmă cu un an.

P. S. Episcop-vicar Visarion relevă frumusețea interpretativă a coralei Catedralei noastre mitropolitane, precum și împletirea armonioasă a rugăciunii de la altar cu răspunsurile corului.

I. P. S. Mitropolit Nicolae mulțumește dirijorilor (P. C. Prof. Gh. Șoima și P. C. diacon I. Popescu), soliștilor și întregii corale pentru felul în care au evoluat în anul în care s-a scurs, pentru rîvna lor de a cînta din dragoste, integrîndu-se și contribuind în mare măsură la trăirea spirituală din Catedrala noastră.

Joi, 1 ianuarie 1970, *Tăierea împr., Sf. Vasile, Anul Nou*, Sf. Liturghie arhierescă a fost săvîrșită de P. S. Episcop-vicar Visarion, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi, predica zilei fiind rostită de P. C. prot. I. Vlad, care, în prag de An nou, a vorbit despre înnoirea vieții.

După Sf. Liturghie, potrivit obiceiului îndătinat, la reședința mitropolitană a avut loc o recepție, în cadrul căreia, în numele angajaților de la Centrul Arhiepiscopesc și de la Institutul Teologic, P. S. Episcop-vicar Visarion a tălmăcit, cu prilejul

Anului Nou, simțămintele filiale, de cinstire și omagiere pe care aceștia le nutresc Arhipăstorului lor. „Vom duce mai departe — spune printre altele P. S. Sa — steagul îndatoririlor noastre și în acest an, 1970, fiecare la locul unde ne-a rînduit pronia cerească, cu perseverență, cu conștiinciozitate, cu generozitate, cu dăruire“.

Mulțumind pentru bunele urări care i s-au făcut, I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae zăbovește cu deosebire asupra creșterii în bine, a noastră a fiecăruia, a Bisericii noastre, a poporului nostru, a Patriei, a omenirii.

În urcușul spre desăvîrșire — spune I. P. S. Sa — „fiecare sîntem în situația aceasta ca la sfîrșitul unui an și începutul altui an să vedem cît am crescut în anul trecut și să ne străduim ca să începem anul cu rîvna de a crește mai mult“.

Duminică, 4 ianuarie 1970, în Catedrala mitropolitană s-a săvîrșit Sf. Liturghie arhierescă de către P. S. Episcop-vicar Visarion, predica zilei fiind rostită de P. C. prof. C. Sîrbu.

Marți, 6 ianuarie 1970, *Botezul Domnului* fiind, praznicul a fost subliniat după toată cuviința. Astfel, I. P. S. Mitropolit Nicolae și P. S. Episcop-vicar Visarion au slujit Sf. Liturghie arhierescă, înconjuțați de un sobor de preoți și diaconi.

Biserica românească din Transilvania...

(Urmare din pag. 1)

fiei, înființarea de școli românești și săvîrșirea slujbelor în românește. Cu toate că ultimele erau măsuri favorabile românilor, totuși, prin reînființarea tipografiei nu se urmărea decît tipărirea de cărți calvinizante. Ca să împiedice acest lucru, vlădica a ținut tipografia ascunsă ani de zile. În 1670 vlădica Sava a făcut un drum în Țara Românească, unde domnul Antonie Vodă din Popești cu vlădicii țării și boierii din divan i-au întărit, printr-un hrisov, cu data de 25 aprilie, o danie anuală de 6000 de aspri, pe care o avuseseră și unii din înaintașii săi. În anii următori se cunosc cîteva vizitații canonice făcute în cuprinsul întinsei sale eparhii. Astfel, în 1672 sfințea mănăstirea din Moisei, în Maramureș, în 1674 biserica din Vlădeni, lângă Brașov. În 1675 era în Brașov, pentru ca să aplaneze niște neînțelegeri dintre preoții de la biserica Sf. Nicolae din Schei.

În 1673 și 1675 mitropolitul Sava a convocat două soboare la Bălgrad, luînd o seamă de măsuri pentru înviorarea vieții religioase-bisericești a clerului și poporului român din Transilvania. S-au păstrat hotărîrile luate în sobor, dintre care amintim: săvîrșirea de slujbe în fiecare duminică și sîrbătoare, iar în timpul postului zilnic; înlăturarea sîrbătorilor băbești și a unor superstiții legate mai ales de cultul morților; respectarea gradelor de rudenie la căsătorie; credincioși să se împărtășească de patru ori pe an, să cinstească pe preoți, să învețe Tatăl nostru, Crezul și cele 10 porunci; catehizarea copiilor să se facă în biserică; înlăturarea din preoție a celor ce se fac nevrednici de această slujbă.

La rugămintea sa, principele Apaffi a scutit în mai multe rînduri de dări pe preoții români.

Cu toate că se părea că legăturile dintre mitropolit și Apaffi erau bune, în realitate erau din ce în ce mai încordate. Fiind învinuit atît el, cît și fratele său Gheorghe, că ar uneli împotriva principelui, acesta convoacă un scaun de judecată la 2 iulie 1680. Aducîndu-i-se mai multe învinuiri nedrepte, mitropolitul Sava a fost înlăturat din scaunul vlădicesc, iar bunurile i-au fost confiscate de principe. Bătrînul mitropolit a fost aruncat în temniță împreună cu fratele său. Adevărata cauză a înlăturării și întemnițării sale a fost însă statornicia sa în dreapta credință și refuzul său de-a ajuta pe cîrmuitorii de atunci ai Transilvaniei la calvinizarea Bisericii românești. Gheorghe Brancovici a fost eliberat nu peste mult timp, reușind să fugă în Țara Românească, pentru a cere sprijinul domnitorului Șerban Cantacuzino, în vederea eliberării mitropolitului. Acesta a rămas însă și pe mai departe în închisorile din Iernut și Vinț, unde a fost supus la bătăi și la tot felul de suferințe. În cele din urmă a fost eliberat, dar în 24 aprilie 1683 a trecut la cele veșnice.

Ținînd seama de viața lui curată și de statornicia în Ortodoxie, Sf. Sinod al Bisericii noastre,

La priceasnă I. P. S. Mitropolit Nicolae a rostit un bogat cuvînt de învățătură despre taina prezenței în chip văzut a lui Dumnezeu printre noi, prin întruparea Fiului Său, adevăr confirmat de Însuși Dumnezeu-Tatăl, la Botezul Domnului de la Iordan.

„De atunci — de la Nașterea și Botezul Domnului — și pînă astăzi toți credincioșii veacurilor, din toate părțile lumii, mărturisesc prin privirea adîncă pe care ți-o dă credința că Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu întrupat, s-a născut, a crescut și s-a descoperit lumii ca Acela prin care lumea primește mîntuirea, adică participarea la viața cea veșnică, și prin care s-a deschis omenirii orizontul infinit și veșnic al dumnezeirii“.

După Sf. Liturghie s-a săvîrșit sfințirea apei. Ambii Ierarhi au stropit apoi cu apă sfințită pe credincioșii prezenți în catedrală.

Miercuri, 7 ianuarie 1970, *Sf. Proroc Ioan Botezătorul*, s-a săvîrșit după rînduiala îndătinată Sf. Liturghie, predica fiind rostită de P. C. secretar eparh. F. Costea, care a prezentat credincioșilor chipul luminos al Sf. Ioan Botezătorul și sensul predicii sale.

La capătul unei atît de minunate salbe de praznice creștinești, rînduite la sfîrșit și început de an nou, ființa noastră întregă, trupească și sufletească, s-a simțit parcă mai înaripată, întărită cu noi puteri, pentru munca de zidire multilaterală care ne stă în față.

R.

în ședința din 28 februarie 1950, a canonizat pe mitropolitul Sava, hotărînd ca el să fie cinstit ca sfînt mărturisitor în întreaga Biserică din Transilvania, împreună cu înaintașul său în scaun, Ilie Iorest, pomenirea lor făcîndu-se în fiecare an la 24 aprilie.

După înlăturarea lui Sava din scaun, soborul cel mare al protopopilor a ales în locul său pe ieromonahul *Iosif Budai* din Pișchinț (Hunedoara), hirotonit la București de mitropolitul Teodosie al Ungrovlahiei, în august 1680. Se pare că fusese călugăr în Moldova. Murind în toamna anului 1681, Șerban Cantacuzino a recomandat principelui Mihail Apaffi pe un călugăr grec cu numele *Ioasaf*, care a păstorit pînă în 1683.

La începutul anului 1684, soborul a ales ca mitropolit pe preotul *Sava din Veștem*, de lângă Sibiu. Păstoria lui a durat abia un an, căci a murit în vara anului 1685. Soborul a ales în locul său pe un preot Vasile, numit în călugărie — și ca mitropolit — *Varlaam*, care a păstorit pînă la moartea sa, întimplată în 1692. Sub el s-au tipărit cîteva cărți în tipografia din Alba Iulia: *Ceaslovăț* 1685, *Rînduiala diaconștelor* 1687, *Molitvelnic* 1689 și altele. A făcut diferite vizitații canonice în cuprinsul eparhiei sale.

În locul său a fost ales, în 1692, preotul Toma din Teiuș (jud. Alba), numit în călugărie și ca mitropolit *Teofil*. În cursul păstoriei sale a făcut mai multe vizitații canonice, a sporit averea Mitropoliei, iar prin testamentul său, din 12 iulie 1697, îi lăsa întreaga agoniseală a vieții sale. A murit curînd după această dată. Toți aceștia fuseseră hirotoniți la București.

Urmașul lui Teofil a fost *Atanasie Anghel*, originar din Bobîlna (jud. Hunedoara), care a izbutit să-și cîștige voturile membrilor soborului mare. Hirotonit cu mare greutate de mitropolitul Teodosie, după ce i s-au dat instrucțiuni amănunțite din partea acestuia și a patriarhului Dosoftei al Ierusalimului de a păzi curată credința ortodoxă, Atanasie a uitat de îndată de făgăduințele sale și a îmbrățișat, cu o mică parte a clerului, unirea cu Biserica Romei. Astfel, cu el se încheie șirul mitropoliților ortodocși ai Bălgradului, locul Mitropoliei luîndu-l o Episcopie unită, supusă arhiepiscopului romano-catolic din Esztergom (Ungaria). De acum poate fi socotită încheiată și propaganda calvină printre români, căci în anii 1687—1688 Transilvania a ajuns în stăpînirea Austriei catolice, iar locul propagandei calvine a fost luat de cea catolică, mult mai intensă și mai distrugătoare de suflete. Deci, cu toate vitregiile vremurilor, mitropolia Bălgradului din a doua jumătate a secolului al XVII-lea au marea merit de a fi rezistat cu tărie oricăror încercări prozelitiste calvine, unul din ei ajungînd să primească și moartea pentru tăria sa în dreapta credință.

Mircea Păcurariu

120 de ani de la nașterea lui M. Eminescu

În 15 ianuarie a. c. se împlinesc 120 de ani de la nașterea marelui nostru poet Mihai Eminescu. Asemenea unei comete, acest Luceafăr al poeziei noastre a strălucit truște doar 39 de ani pe cerul țării sale dragi, dar, cu toate acestea, toate generațiile de după el s-au hrănit și se hrănesc intens din neîntrecuta sa creație.

Cît de actuale ne apar, în această privință, versurile închinatului lui Eminescu de Alex. Vlăbuță:

„Tot mai citesc măiastra-ți carte,
Deși ți-o știu pe dinafară“.

Și pe drept cuvînt, căci la orice vîrstă am fi, fie în anii de școală, fie în anii de amiază sau de amurg, ori de cîte ori treburile noastre ne dau răgaz să ne oprim asupra creației eminesciene, tot de atîtea ori, ca în niște Scripturi Sfinte, găsim noi gînduri, noi înțelesuri, ne încearcă noi fiori.

Acest lucru nu este, desigur, fără explicație. Se știe că în sufletul său mare, în inima sa fierbinte, M. Eminescu a cuprins plăurile toate ale minunatei noastre țări, cît și zbuiciumul și visele poporului nostru, oglindind totodată în scrisul său și viața societății vremii sale.

Cîți dintre noi nu ne retrăim copilăria odată cu Eminescu, atunci cînd zăbovim asupra unor versuri ca acestea:

-Fiind băet păduri cutreeram
Și mă culcam ades lîngă izvor,
Iar brațul drept sub cap eu mi-l puneam
S-aud cum apa sună-ncetîșor,
Un freamăt lin trecea din ram în ram
Și un miros venea adormitor“.

Sîntem, de asemenea, alături de marele nostru poet, atunci cînd biciuie fără cruțare protipendada vremii sale și de totdeauna, pe toți cei porniți pe căpătuială, spre parvenire, spre trai „domnesc“, înțelegîndu-se prin aceasta o viață petrecută în huzur, fără muncă și fără un ideal mai înalt, așa cum spun versurile:

„Prea v-ați arătat arama, sfîșiiind această țară,
Prea făcură-ți neamul nostru de rușine și ocară,
Prea v-ați bătut joc de limbă, de străbuni și obicei,
Ca să nu s-arate-odată ce sînteți — niște mișei!
Da, cîștigul fără muncă, iată singura pornire;
Virtutea? e-o nerozie; geniu? o nefericire“.

„Ca rîul, ramul“ vibram cu toții recitînd versurile patriotice ale lui Eminescu, care sînt pătrunse de o profundă dragoste de Patrie și de

popor. Insușirile nobile ale poporului nostru, înțelepciunea și omenia sa, modestia sa, dragostea de libertate etc., sînt întruchipate de pildă de Mircea cel Bătrîn și Ștefan cel Mare.

Astfel, furtunosului Baiazid, Mircea îi răspunde: „Eu? Imi apăr sârăcia și nevoile și neamul“, care, de fapt, a fost răspunsul de totdeauna al poporului român, așa de mult încercat în atîtea atacuri nedrepte. De asemenea, nobila dorință de pace a poporului nostru, marele Eminescu o exprimă cum nu se poate mai frumos, mai autentic, mai adevărat prin gura solului român, care, la întrebarea aceluiși trușas sultan: „Ce vrei tu?“, răspunde: „Noi? Bună pace!“ o pace dreaptă, adică, o pace deplină, de care să se bucure toți, care, de asemenea, este dorința fierbinte de totdeauna a poporului român. La pretențiile prostești ale lui Baiazid, cumpătatul domn muntean răspunde cu binecunoscuta cuvîntă românească:

„Orice gînd ai împărate și oricum vei fi sosit,
Cît sîntem încă pe pace, eu îți zic: Bine-ai venit!“

Aceleași însușiri le are și Ștefan cel Mare, la al cărui mormînt de la mînăstirea Putna referindu-se, Eminescu spune:

„Aice e fîntîna cea plină de mărire,
De sînta pietate, de-al patriei amor;
Aice-i eroismul ce trăznet de-ngrozire
Fu dușmanilor țării sfărîmînd trufia lor“.

Ca un torent nestăvilit, simțămîntele patriotice ale acestui prea plin și clocotitor suflet, care a fost M. Eminescu, se revărsă cu deosebire în „Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie“, poezie încărcată de doriri de pace, înfrățire, prestigiu, de un „mare viitor“ etc. Prin munca liberă a întregului nostru popor, acest luminos „viitor“ pe care Eminescu îl întrevădea, profetic, țării sale, se conturează, prinde viață tot mai mult în anii noștri.

Prin viața sa modestă, profund legată de aceea a poporului său, prin truda sa literară, cuprinsă în bună parte în peste 15.000 pagini de manuscris și cu un efect deosebit și în ceea ce privește înălțarea limbii noastre, prin „fulgerătoarele“ sale versuri, cum le numește Vlăbuță, Eminescu va rămîne nemuritor nu numai pentru poporul nostru, ci și pentru alte multe popoare, în ale căror limbi s-a tradus și care i-au gustat și îi gustă din plin opera.

Gh. P.

Fericirile

Fericirea a cincia: „Fericii cei milostivi, că aceia se vor milui“

Un predicator a spus odată de pe amvonul unei biserici, că milostenia e un sentiment. Definiția aceasta m-a tulburat profund. Da, există un sentiment de milă, dar nu despre el vorbește Domnul în fericirea a cincia.

Samarineanul cel milostiv nu s-a mărginit să zică nenorocitului căzută între tîlhari: „Ce milă mi-e de tine; rabdă cu tărie și nădejde, că poate scapi cu zile“, ci s-a oprit lîngă el, i-a spălat ranele cu vin și i le-a uns cu untdelemn, le-a îmbrăcat în haina sa, l-a suit pe asinul său, l-a dus la o casă de oaspeți și a purtat grijă de el. Toate acestea sînt fapte ale iubirii de oameni dovedită și de Mîntuitorul Iisus Hristos pe care parabola de mai sus îl simbolizează. Legiutorului care l-a întrebat cu gînd viclean, cine e de aproapele lui, Iisus i-a răspuns: „Mergi și tu și fă asemenea“ (Luca 10, 37). Aceasta a fost și atitudinea Sfinților Apostoli. „Cine are bogăția lumii și se uită la fratele său care e în strîmtoare și-și închide inima sa față de el, cum rămîne acela în dragostea lui Dumnezeu“ (1 Ioan 3, 17). „De va fi fratele sau sora lipsiți de hrană cea de toate zilele și le va zice cineva: încălziiți-vă și vă săturați și nu le va da cele trebuitoare trupului, ce folos ar fi?“ (Iacob 2, 15—16). E limpede deci, că milostenia nu e un sentiment, ci faptă, faptă izvorîtă din iubirea de Dumnezeu și de oameni.

În ce raport stă ea cu dreptatea?

Dreptatea e rodul iubirii de adevăr. Ea încălzește și hrănește, asigură și sporește buna viețuire între oameni, înmulțește și asigură pace pe pămînt, întărește societatea, înalță și cinstește poporul care

o practică. Dar nu suferă să fie călcată în picioare. E aspră și necrutătoare cu cei ce nu țin seamă de ea. Dreptatea trebuie împlinită, iar Milostenia nu trebuie uitată.

Milostenia e rodul iubirii de oameni și se fătuiește în multe feluri, dar niciodată jertfind dreptatea. Vom împlini mai întîi dreptatea și numai după aceea milostenia. Ferice de cel ce poate împăca pe amîndouă.

Într-un orașel trăiau odată doi prieteni. Unul judecator, celălalt funcționar. Prietenia lor ajunsese proverbială. Deodată se zvonește, că funcționarul a săvîrșit o faptă, pe care legea o pedepsește foarte aspru. E arestat și cercetat. Cetățenii se împart în două tabere. Unii susțineau că judecătorul fiindu-i prieten îl va scoate basma curată. Celălți, dimpotrivă. Judecătorul e vestit de drept și de aspru, cînd e vorba de lege. Începură chiar să parieze. A venit ziua judecării. În sala de judecată lume peste lume. Rechizitorul deosebit de apăsător pentru vinovat. Fața judecătorului rece, ca de marmură. După dezbateri se ridică și în numele legii îl osîndește la plata unei despăgubiri de 200 galbeni, deși știa că n-are de unde scoate atîția bani și e amenințat cu ani grei de temniță. Tabăra care susținea că judecătorul va fi foarte aspru cu vinovatul era satisfăcută și se uita cu tîlc la celălți. Dar abia rostită sentința, judecătorul coborî în boxa osînditului și-i zise: „Legea e lege pentru toți și trebuie respectată. Știu că n-ai de unde plăti, dar prietenia noastră mă obligă să te ajut, ca să scapi de temniță“ și-i pune în mînă o pungă cu 200 de galbeni, zicînd: „Plătește-ți datoria“. Așadar, întîi dreptatea și apoi mila!

Vedem că și Mîntuitorul, înșirîndu-le, a pus întîi fericirea cu dreptatea și apoi pe cea cu milostenia.

Dacă din cele spuse mai înainte cineva ar scoate încheierea, că pentru împlinirea dreptății avem

obligație, iar pentru milostenie nu, ar greși. Mîntuitorul ne spune: „Fiți milostivi, precum Tatăl vostru cel din ceruri milostiv este“ (Matei 6) și ne arată că, la judecata de apoi, nu ne întrebă din ce neam ne tragem, ce diplome am dobîndit, ce ranguri am agonisit, ce fapte mari, eroice am săvîrșit, ci ce fel de fapte de milostenie am făcut în viață (Matei 25, 35—40).

Dar cum se face milostenia? Întîi: „Să nu știe stînga ce face dreapta“ (Matei 6, 3). Apoi poți face milostenie care se referă la viața trușască a semenului și alta la viața sufletescă.

Cu valoare morală mai mare sînt cele sufletești. Și ele sînt scoase din Sf. Scriptură. Iată-le:

1. A îndrepta pe cel ce greșește.
2. A învăța pe cel neștiutor.
3. A da un sfat bun celui ce stă la îndoială.
4. A te ruga pentru semenii tăi.
5. A mîngîia pe cel întristat.
6. A suferi cu răbdare asuprirea și a întări pe alții, cînd sînt asupriți pe nedrept.
7. A ierta, a îngropa în uitare greșeala celui ce ți-a greșit.

Așa au făcut milostenie Sfinții Apostoli, Sfinții mucenici și mucenițe, Sfinții Părinți și toți creștinii care au trăit cu adevărat legea lui Hristos Domnul nostru. Și așa cum spune această fericire, Dumnezeu îi miluiește pe toți cei ce și ei miluiesc pe alții cu viață pașnică, cu bucurie vremelnică și veșnică, cu nume bun în această viață și cu deosebire în cea care va să fie, cînd vor sta, la Judecata cea mare, de-a dreapta Dreptului Judecător.

De aceea, să ne facem folositori semenilor mai puțin ajutamați decît noi cu tot ce le poate fi spre folosul lor trupesc și sufletesc, spre bucuria lor și a noastră, acum și totdeauna.

Gh. M.

Purtare creștină

Toate paginile Evangheliilor și ale epistolelor Apostolilor sînt pline de episoade, de exemple, de parabole, de îndemnuri și recomandări prin care se evidențiază cîteva trăsături, care, toate, laolaltă, arată figura, icoana creștinului, modul cum el trebuie să se poarte.

E de ajuns să ne gîndim la Parabola vameșului și a fariseului, povestită de Mîntuitorul Inșuși, prin care ne învață că o caracteristică a creștinului este smerenia.

Să ne gîndim la Pilda samarineanului milostiv, din care învățăm că trebuie să sărîm în ajutorul celui nenorocit, fără a face deosebire de neam sau de religie.

Pilda bogatului și a sărmanului Lazăr ne învață pe noi creștinii că nu trebuie să fim indiferenți și egoiști față de mizeria celui mai puțin norocos în viață, ci să fim generoși, darnici din ceea ce avem, așa cum a făcut Zaheu vameșul, care, în ziua convertirii sale, a declarat în public, că jumătate din avutul său îl dă săracilor și, de a înșelat pe cineva, întoarce dauna împătrit.

Pilda fiului răcîcit ne învață că, dacă păcătuiam, nu trebuie să ne pierdem nădejdea și încrederea în Dumnezeu, ci să ne îndreptăm cu căință către Domnul, care ne primește ca un părinte iertător.

Și alte multe parabole și asemănări frumoase cuprind Sfințele Evanghelii, fără să amintim de multele îndemnuri ale Domnului ca acestea: „Învățați de la mine că sînt blînd și smerit cu inima“ (Matei 11, 29). „Cel ce vrea să vină după mine să se lapede de sine, să-și ia crucea sa și să-mi urmeze mie“ (Matei 16, 24), învățîndu-ne prin toate acestea blîndețea, smerenia și răbdarea.

Vreau să mai amintesc că feririle rostite de Hristos Domnul cuprind un adevărat Cod al desăvîșirii creștine (Matei 5, 3—11). El ne învață că toți oamenii sînt frați, toți sînt fiii aceluiși Părinte, chemați la aceeași viață pămîntească și la același destin etern și că prin urmare nu se pot urî și combate ca fiarele, nu au dreptul la aceasta, ci toți trebuie să se iubească ca frați. La baza creștinismului stau aceste două porunci: „Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău din toată inima ta, din tot sufletul tău, din tot cugetul tău. Aceasta este cea mai mare poruncă iar a doua asemenea acesteia este să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși“ (Marcu 12, 33). Aceleași Iisus ne învață prin pilda Samarineanului milostiv că aproapele nostru

(Continuare în pag. 4)

Sf. Ioan Botezătorul

Evlavia creștină de astăzi și de totdeauna a cinstit pe Sf. Ioan Botezătorul în chip cu totul deosebit pentru viața lui curată și sfântă, pentru moartea sa mucenicească și proorocească, dar mai ales pentru misiunea mare care a avut-o de-a fi înaintemergător și pregătitor al primirii Mântuitorului Hristos.

Viața și misiunea sa au fost prorocite de la nașterea Sf. Ioan, atât de înger cât și de tatăl său Zaharia — preotul. „El va fi mare înaintea Domnului. Nu va bea nici vin, nic băutură amețitoare și se va umplea de Duh Sfânt încă din pîntecele maicii sale” — zice îngerul către preotul Zaharia, la vestirea nașterii lui. Tatăl său, Zaharia, dezlegându-i-se graiul, proorocește la punerea numelui: „Și tu pruncule, proroc al celui prea înalt te vei chema, căci vei merge înaintea Domnului să gătești căile Lui...” (Luca 1, 76)).

Acestea se împlinesc atunci cînd Sf. Ioan, ajungînd la anii maturității, intră în pustie unde se consacră cu totul lui Dumnezeu, în rugăciune, post și înfrînare, pregătindu-se pentru ziua cînd va începe propovăduirea sa. În pustiul Iordanului meditănd el asupra vieții moral-religioase a poporului său, cu deosebire a straturilor sale conducătoare, le vede prinse în îngustimea unui formalism și ritualism străin de legămîntul Domnului.

Glăsuțul predicii Sf. Ioan se adresează cu putere proorocească, ca un tunet al pustiului împotriva decăderilor moral-religioase, spunînd tuturor: „Pocăiți-vă că s-a apropiat Împărăția cerurilor!” (Matei 3, 2).

Răscolite de glasul prorocului, mulțimile alergau în valuri mari spre Sf. Ioan, mărturisindu-și păcatele și botezându-se cu botezul pocăinței în râul Iordanului. Veneau la el oameni de toate ocupațiile și vîrstele.

Săducheii și fariseii veneau de curiozitate, spre a-l putea critica și judeca, de aceea pe ei îi mustră cu asprime.

Vameșilor, ca unii ce erau foarte adesea conduși de lăcomie, furțisag și înșelăciune, le zice: „Nimic mîi mult să nu luați de la nimeni decît vă este rînduit vouă” (Luca 3, 13).

Ostașilor, ca unii care abuzau de puterea care o aveau asupra poporului, le spunea: „Pe nimeni să nu asupriți, nici să clevețiți și să fiți îndestulați cu leafa voastră” (Luca 3, 14).

Poporul cel mult îl întreba: „De ce noi ce vom face?” Iar el îi grăia: „Cel ce are două haine, să dea celui ce n-are, și cel ce are bucate, să facă asemenea” (Luca 3, 10—11). În aceste cuvinte se afla îndemnul de-a ieși din crusta îngustă a egoismului spre a se deschide dragostei slujitoare și binefăcătoare.

Aceasta era predica de pocăință a Sf. Ioan pentru oamenii din vremea lui. Ne întrebăm: Are însă această predică un sens și pentru noi, cei de astăzi?

Răspundem pozitiv, căci pocăința propovăduită de Sf. Ioan este o virtute permanentă a renașterii noastre morale, este o școală permanentă a frîngerii inimii, a căinței și desigur a îndreptării.

Experiența generală ne arată că aceia progresează care-și văd și recunosc greșalele și lipsurile și se străduiesc să le îndrepte, fiind deschiși la înnoire, la propășire în toate cele bune. Dimpotrivă, cei care se închid în limitele unei mulțumiri și suficiențe de ei înșiși, neprimind sfaturile și învățăturile altora, aceia se restrîng în marginile înguste ale unei existențe incapabile de progres.

Profetii Vechiului Așezămînt au căutat să prezinte semenilor lor adevăratul conținut interior, de renaștere morală al pocăinței. „Inima înfrîntă și smerită Dumnezeu nu o va urgisi” — zice Psalmistul David.

Predica despre pocăință a Sf. Ioan stă pe același plan de transformare morală, cerînd ca și faptele cele ce urmează să fie vrednice de pocăință.

Învățătura despre pocăință a fost desăvîrșită de Evanghelia Mîntuitorului și de predica Apostolilor, cristalizată în Taina Sf. Pocăinți sau a Mărturisirii, prin care glasul Bisericii cheamă neîncetat pe credincioși, dar mai ales în cele patru posturi ale anului, ca să-și mărturisească păcatele și să facă fapte vrednice de pocăință. Taina Sf. Mărturisiri este strîns legată de Sf. Împărtășanie, însemnînd prin aceasta pregătirea pe care o cerea și Sf. Ioan Botezătorul pentru primirea Mîntuitorului Hristos, prin pocăință.

Predica Sf. Ioan își are actualitate și pentru viața creștină de azi, pentru felul în care unii credincioși ai Bisericii înțeleg și săvîrșesc Sf. Mărturisire numai din obicei și de formă, uitînd cu totul conținutul și semnificația ei pentru transformarea lor launtrică. „Să nu gândiți întru voi înșivă: Pă-

rinte avem pe Avraam...” le zicea Prorocul Ioan celor ce veneau la el fără căință și gînd de îndreptare; să nu socotiți că numele de creștin și împlinirea Sf. Mărturisiri din obișnuință — zice glasul Evangheliei și al Bisericii noastre — vă face vrednici de acest nume și de iertarea și îndreptarea de-a fi cu adevărat fii ai lui Dumnezeu și părtași cu darul moștenirii dat nouă în Iisus Hristos Domnul. Fapte vrednice de pocăință ne cere și azi Biserica, adică smerenie și frîngere de inimă, părere de rău pentru păcatele săvîrșite și hotărîrea energică de-a ne îndrepta viața, făcînd ca prin fiecare mărturisire să aducem o înnoire a vieții noastre, o modelare a omului celui vechi și o creștere a omului celui nou în duhul lui Iisus Hristos.

Ne putem referi nu numai la Taina Mărturisirii, ci și la toate tainele, rînduilele și frumoasele noastre obiceiuri strămoșești. Ne gîndim și la rînduiala noastră atît de veche și semnificativă legată de Botezul Domnului, ca toți să ne stropim, să gustăm și să ducem și în casele noastre din apa sfințită a Bobotezei. Se cuvine deci să dăm conținut acestui obicei, să gustăm și să ne lăsăm stropiți pe noi și familiile noastre, cu apa cea sfințită, dar, în același timp, și de duhul sfințeniei, al smereniei și dragostei Domnului Hristos, al dragostei care rodește iertare, pace, bucurie, răbdare și slujire devotată pentru mai binele semenului, familiei și societății din care facem parte.

Din cuvîntul Sf. Ioan desprindem și ideea dreptății, căci le spunea vameșilor: „De la nimeni să nu luați mai mult decît este rînduit vouă”; precum și aceea de egalitate și libertate socială și națională, căci le zicea celor ce dețineau puterea: „Pe nimeni să nu asupriți, să nu năspăstuiți, să nu clevețiți”. De asemenea răzbate învățătura dragostei slujitoare și jertfitoare pentru propășirea și bucuria insului și societății, căci zicea celor ce veneau la el: „Cel ce are două haine să dea celui ce n-are și cel ce are bucate, asemenea să facă”.

Iată deci cîteva învățăminte, semnificații ale predicii Sf. Ioan Botezătorul, din care ne putem folosi și noi cei de astăzi.

O dată cu instituirea Tainei Botezului de către Mîntuitorul Iisus Hristos, se știe că botezul practicat de Sf. Ioan a încetat.

Predica sa însă, îndemnul său la îndreptare, la dreptate, la viață cumpănită, jertfitoare ne sînt mereu folositoare, pe care bine este a le urma și noi în toate ale noastre.

Pr. F. Costea

Purtare creștină

(Urmare din pag. 3)

este și sînt toți oamenii, fără deosebire de rasă și de religie.

În lumina aceasta înțelegem altă învățatură a Domnului, care ne spune: „De nu veți ierta oamenilor greșalele lor, nici Tatăl vostru cel din ceruri nu vă va ierta greșalele voastre”. Iar în rugăciunea „Tatăl nostru” pe care trebuie s-o rostim în fiecare zi, ne osîndim prin gura noastră proprie dacă nu iertăm ofensele și nedreptățile ce le suferim de la oameni cînd zicem: „Și ne iartă nouă greșelile noastre precum și noi iertăm greșelilor noștri”.

Această poruncă a iubirii, a ajutorării și iertării aproapelui este obligatorie pentru fiecare creștin. Dacă n-o ținem în seamă că nu ne comportăm ca și creștini.

Un tată avea trei feciori, cărora le împărți agonisita, numai un inel de mare preț își reținu, voind să-l dea aceluia dintre copii, care va împlini fapta cea mai nobilă. După cîteva luni venîră feciorii și cel dintîi zise: „Un negustor mi-a încredințat o sumă mare de bani; i-am restituit pînă la ultimul ban”. „Prin aceasta ți-ai îndeplinit numai datoria”, zise tatăl. Al doilea spuse: „Eu am scos din apă un copil, riscîndu-mi viața”. „Aceasta a fost bine și just”, răspuse tatăl. „Eu am găsit pe cel mai înverșunat dușman al meu dormind pe marginea unei prăpastii; l-am trezit și l-am prevenit de moartea ce-l amenința”. Atunci tatăl îi întinse inelul și-i zise: „Tu ai făcut fapta cea mai nobilă”.

Dar creștinul trebuie să considere și un alt lucru și anume că împlinind această poruncă, împlinește voia lui Dumnezeu și astfel simte o satisfacție sufletească superioară pe care nu o simte dacă nu iartă, sau se răzbună, adică face ceea ce face și Dumnezeu.

Să ne străduim deci să împlinim în viața noastră toate poruncile Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, spre a fi și noi creștini cît mîi adevărați așa cum ne cere de veacuri Biserica noastră străbună, spre pacea și bucuria noastră sufletească, cît și spre binele obștei și Patriei în care trăim.

Pr. Avram Petric

Cum biruim păcatul?

Din punct de vedere religios, păcatul poate să aducă multe rele în viața creștinilor de pretutindenea. El este pricina tuturor suferințelor omenești. Prin săvîrșirea păcatelor de tot felul se slăbește tăria sufletească, se îmbolnăvește trupul, se pierde dragostea dintre oameni, se strică înțelegerea dintre soți în familie. Acestea și alte rele asemenea lor pot fi văzute ca urmări firești ale păcatelor.

Ca să ne dăm mai bine seama de realitatea păcatului, să înțelegem firea lui, e nevoie să asemănăm sufletul omului cu un ogor. În acest caz putem recunoaște că așa după cum din pămînt cresc semănături aruncate de mîna omului și printre ele buruieni, la fel în suflet răsar fapte bune după legea Domnului și odată cu ele pot crește și ciulinii și pâlămirile păcatelor. Sporul vieții noastre duhovnicești se vede în cultivarea virtuților și în plivirea păcatelor. În această îndeletnicire a plugăriei sufletești ne putem întreba: Cum lucrăm în propriul nostru ogor spiritual? Cum biruim păcatul?

În cartea „Învățătura de Credință Creștină Ortodoxă” tipărită prin grija Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian, partea III, întrebarea 77, scrie: „Păcatul este călcarea cu deplină știință și cu voie liberă, prin gînd, cuvînt sau faptă, a voiei lui Dumnezeu. Iar fiindcă voia lui Dumnezeu se arată în legile Sale, de aceea păcatul se mai numește și fărădelege”. În comparație cu greșala, pe care omul o săvîrșește fără a-și da seama că nu face bine, păcatul este recunoscut de mintea omului ca o faptă rea, interzisă, ca o călcare a voii lui Dumnezeu.

Pricina păcatului este ispita, care la rîndul ei — așa cum spune Cuviosul Antonie cel Mare — vine de la diavolul, care ca un vrăjmaș al mîntuirii noastre: „umblă răcnind ca un leu, căutînd pe cine să înghită” (I Petru 5, 8). Deprinderi rele văzute sau auzite șetea de strîngere a bunurilor vieții peste măsura trebuințelor, mîndria și alergarea după alte deșertăciuni trecătoare ispitesc pe fiecare.

Ispita — ca îndemn la păcat — fie prin simțuri, fie prin închipuiri, trezește în muntea noastră pofta păcatului. Din minte, ispita se coboară în inimă. Acolo stăruiește cu promisiunea plăcerii momentane la călcarea unei legi dumnezeiești. La neascultare unei rînduiele omenești sau la tulburarea păcii sufletești prin săvîrșirea păcatului. Deși mintea recunoaște că ispita este un îndemn la rău, inima se încălzește cu dorința săvîrșirii păcatului și se robește voința ca să-l înfăptuiască. În felul acesta prin ispita se depune sămînța păcatului, care încolțește în minte, crește în inimă și prin lucrarea voinței și dă amărăciunea rodului ei în mustrarea conștiinței.

Pînă aici am văzut ce este păcatul și cum lucrează ispita în sufletul omului. În continuare să ne dăm seama cum putem birui păcatul.

De la sine se poate înțelege, că răul cu cît e mai mic, cu atît se poate înlătura mai ușor. Dacă alungăm din minte gîndul cel rău, dacă nu ne împacăm cu el la venirea lui, dacă nu lăsăm dorința adusă de ispita să se încuibeză în inima noastră, atunci nu are ce rodi pentru săvîrșirea păcatului. Ori voim, ori nu, sămînța buruienii rele cade în ogorul sufletului nostru, dar cu cît este smulsă mai de fragedă, cu atît scăpăm de ea mai ușor. În felul acesta, mintea omului din care a fost plivită sămînța ispitei, rămîne curată și nevinovată. Biruind ispita la începutul ivirii sale, fără ca ea să-și întărească rădăcini în inimă, desigur, biruim păcatul. Împacîndu-ne cu ispita, adăpăm firul păcatului, care crește tot mai mare spre înăbușirea faptelor bune, amărînd viața noastră sufletească.

Această lucrare a sufletului poate da fiecărui ostenitor al ei roade bune. În acest fel ne izbăvim de ispitele care ne ies înainte și dobîndim mulțumirea sufletească.

Biruința noastră asupra păcatului aduce fericire între oameni prin viața cinstită trăită în dreptate și adevăr, ne îndestulează casa prin hărnicia muncii, asigurîndu-ne pacea sufletelor și sănătate trupurilor.

Pr. I. B.